

FiComin lausunto tekoälyasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt FiComilta lausuntoa hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n tekoälyasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi (HE 46/2025 vp). FiCom kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja esittää kunnioittavasti seuraavaa:

FiComin keskeiset viestit

- **Viranomaisvalvonnan jakautuminen lukuisille sektorikohtaisille viranomaisille voi johtaa täytäntöönpanon pirstaloitumiseen ja valvonnan epäjohtonmukaisuuteen. Näitä seikkoja tulee seurata lain voimaantulon jälkeen.**
- **On kannatettavaa, että seuraamusmaksua ei määrätä, jos velvoitteen rikkominen on vähäistä tai seuraamusmaksun määrääminen ilmeisen kohtuutonta.**

Pirstaloitunut viranomaisvalvonta

Vaikka esityksen 6 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto toimii tekoälyasetuksen 70 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna keskitettynä yhteyspisteenä, esityksen 3 § suuririskisten tekoälyjärjestelmien markkinavalvontaviranomaisista tuo lukuisia muitakin viranomaisia valvomaan asetusta. Esityksen 3 §:n mukaan suuririskisiä tekoälyjärjestelmiä valvovia markkinavalvontaviranomaisia olisivat Liikenne- ja viestintäviraston lisäksi myös Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Tulli, työsuojeluviranomaiset, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, Energiavirasto, Lounais-Suomen aluehallintovirasto, tietosuojavaltuutettu, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä Finanssivalvonta. Lisäksi tietosuojavaltuutettu on nimetty valvomaan kiellettyjä tekoälyyn liittyviä käytäntöjä (4 §).

Tekoälyasetuksen täytäntöönpanon jakautumisesta lukuisille sektorikohtaisille viranomaisille saattaa olla hyötyjä, kuten virastojen syvälinen sektorikohtainen asiantuntemus, teollisuuden osallistamisen edistäminen ja yhden viranomaisen kuormituksen keventäminen. Valvonnan jakautuminen monelle eri taholle voi kuitenkin tuoda mukanaan myös haasteita. Tällaisia voivat olla täytäntöönpanon pirstaloituminen ja valvonnan epäjohtonmukaisuus. Näitä seikkoja tulee seurata lain voimaantulon jälkeen.

Seuraamusmaksu

Esityksessä on säädetty seuraamusmaksusta ja siinä määritelty hallinnollisten seuraamusmaksujen määräämisen ehdot, menettely ja määrä eri tahoille. Seuraamusmaksun määräisi asiassa toimivaltainen markkinavalvontaviranomainen. On hyvä ja kannatettava asia, että seuraamusmaksua ei määrätä, jos velvoitteen rikkomista on pidettävä vähäisenä tai seuraamusmaksun määräämistä ilmeisen kohtuuttomana. Jos hallinnollinen seuraamusmaksu on määrältään 100 000 euroa tai enemmän, maksun määräisi toimivaltaisen markkinavalvontaviranomaisen esityksestä seuraamusmaksulautakunta, joka on itsenäinen ja riippumaton sivutoiminen elin. Tätä voidaan pitää kannatettavana, sillä se lisää seuraamusmaksujen yhtenäisyyttä valvontaviranomaisia ollessa useita.

Kannatettavaa on myös se, että seuraamusmaksulautakunnan määrättäväksi esitettävien seuraamusmaksujen euromääräistä rajaa on lausuntokierroksen jälkeen alennettu 300 tuhannesta eurosta 100 tuhanteen euroon, minkä on katsottu olevan linjassa aiempien EU-säädösten täytäntöönpanojen yhteydessä tehtyjen ratkaisujen kanssa.

FiCom ry

Marko Lahtinen
Laki- ja regulaatioasiat